

Úkol na 29.3.

- Určete, o jaký typ dialektismů se jedná (vlastní lexikální, sémantické, specifické, frekvenční). Příklady jsou ze středomoravského nářečí horského typu.

flaša 'láhev'

hedbávné 'hedvábný'

hošatec 'jitrocel větší'

hrča 'boule'

hrutek 'nádobna na dojení mléka'

chodé 'hubený'

klapóšit 'vadnout'

kuláček 'knedlík'

lokša 'nudle'

pustřeppek 'vejce bez skořápky'

stuha 'stoh slámy'

vuštrliz/vopštrliz 'zbytky neutraného ovoce'

- Zamyslete se nad tím, která slova z uvedeného textu byste vybrali do diferenčního slovníku příslušného nářečního typu a proč? (Text je citován ze 6. svazku ČJA – obec Janovice 827).

U kuchyně ve válce

muž, nar. 1893

Dy valka vypukla, tak štyry pory¹ kuňi se vyzvaly na fořpon². A jo byl f Krakovje jednadvaced dñi. Tyn kuň omarodz'íl, tag mje poslali domu s tymi kuňami. Soford³ dostol listek a narukovadz' do Frytku do školy, a hned do Hołomuca a abrystovany⁴ a hned do pola do frunte. Joh byl⁵ pravda u kuchyňe, u trynu⁶, pravda, f Polskeh byl, pravda, f Černe Hořeh byl, v Italijih byl na Pijavje. A ñimocnyh ñebył aňi ros⁷. A raňenych tež ñebył. Štyry roky f polu! Dale sym mjył dobre. Hladu ñebyło, sme byli u kuchyňe, co? A zabijačka. No to se zabiło. Ňeska by maso do pola dovezli, pravda, ale ve valku mus'eli bydło⁸ voz'ic', v lec'e⁹, bo¹⁰ to bydło se zasmradz'ilo. Tag my toch f polu zabijali. Było tolik, pravda, tolig řezňikuf, to se zabiło a vařilo se. A jes'i¹¹ byly... to pras'a, to se vykopala škarpa¹² velka, dała se celta, s kotla voda, opařilo se, už byly troky. A hnotek¹³? Był velky smurek¹⁴, co? A na smureku sme pravda, ten hnotek, rubało¹⁵ se na tym. Do kotla, už to bylo dobre.

¹ páry, ² přípřež, ³ hned, ⁴ vybavený, ⁵ já jsem byl, ⁶ trén, zásobovací oddíl, ⁷ ani jednou, ⁸ dobytek, ⁹ v létě, ¹⁰ protože, ¹¹ jestliže, ¹² jáma, ¹³ špalek, ¹⁴ smrk, ¹⁵ sekalo se